

ŠVIESA

JORNAL
LITHUANO

"ŠVIESA" - LUZ

Orgão de
Comunidade Lithuana

de SÃO JOSÉ

Redakcijos ir administracijos adresas:

RUA CORONEL MORAES, 338

SÃO PAULO

L. R. K. Bendruomenės organas

Redaguoja: St. Puišys

PRENUMERATA:

Brazilijoje ir visoje Amerikoje mėt. 12\$000

Pusei metų . . . . . 7\$000

Lietuvoje dvigubai

Atskiro numerio kaina 300 reisų.

M E T A I I

SÃO PAULO. 1936, Liepos — Julio 18 d.

Nr. 29 (43)

GARBĖ TAUTOS DIDVYRIAMS!

Gerbkime Didvyrius

Sių metų liepos 17 d. sukako lygiai treji metai, kai žuvo tragiška mirtimi mūsų Tautos didvyriai Darius ir Girėnas, kurie norėdami savo Tėvynei patarnauti, padėjo ant jos aukuro savo gyvybes.

Jau treji metai praslinko, ir tiek amžių praslinks, bet jų didvyriškas žygis niekada neišdils iš dekingos tautos atminties. Nenustelbs jo nei nauji reikalai, nei nauji planai, nei nauji žygiai, nei naujas didvyriškumas, nes jų pasiaukojimas, jų jaunos valios pasiūlymas, jų meilė savajai tautai liks per amžius pavyzdžiu kitiems.

Jų didvyriškumą gerai įvertino visa visuomenė. Darius ir Girėno vardais vadinamos miestų bei miestelių gatvės, keliai, mokyklos, salės, tiltai, modžiai.

Nėra žmogaus, kuris tų pavardžių nemintų ir netfokštų bent kokią būdu prisidėti prie jų žygio įamžinimo.

Kodėl jie taip yra gerbiami? Todėl, kad jie patys pirmieji aukavosi savos Tėvyinės garbei, trokšdami jai gerovės, keldami lietuvių sielose Tėvyinės meilės jausmą. Todėl, kad tie diauoliai savo aukomis parodė mums kelią namų tikslui ryžtumą, Tėvyinės garbei pasiaukavimą ir davė pavyzdį, kaip reikia savo Lietuvai tarnauti.

Mes lietuviai iševiai, negalėdami kuo kitu savo Tėvynei patarnauti, bent nors tinkamai pagerbkime jos karžygius bei didvyrius, bent nors prisiminime jų kilnuosius tuos jausmus, kurių vedami jie ant Tėvyinės aukuro dėjo savo gyvybes.

Tebūnie jiems garbė! Tebūnie jų gyvenimas mums pavyzdžiu, o jų žygis ir didvyriškumas mums kelrodžiu bei pasiryžimu prie geresnės ateities.

Minėdami Darius ir Girėno tragiškos mirties sukaktį, nulenkiame prieš jų atmintį savo galvas ir juos paminime sau už simbolį mūsų visiems dabams.

17 Liepos

17 Liepos — Iševijos Diena, skirta Darius—Girėno garbingam atminimui. Visas lietuviškas pasaulis liepos 17 d. ypatingai minė. Darius—Girėno žyvimas sujaukino visus. Visa Lietuva ir Brazilijos Lietuvių juos gailiai apraudojo. Ir kaipgi neraudos? Nugalėję Atlanto vandenyną ir perskridę didesnę Europos dalį, štai netikėta mirtis pagrobė juos! Dužta aeroplanas, krinta žemėn du jauni lietuviai — sakalai!..

Ne vien lietuviai apraudojo juos, bet apraudojo visų tautų žmonės, kurie

Kolonijos Lietuviškajai Visuomenei

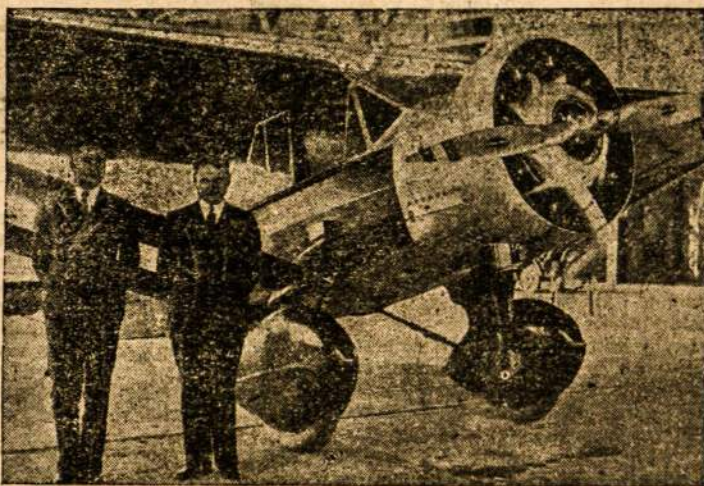
Darius ir Girėno tragiškas žyvimas yra skaudus įvykis lietuviškajai visuomenei ir mes turime juos iškilmingai pagerbti ir paminėti.

Paminėjimas įvyks 1936 m. liepos mėn. 19 d. tokia tvarka:

1. Pamaldos 11 val. Villa Zelinoje lietuviškoje bažnyčioje su atitinkamomis bažnytinėmis apeigomis.

2. 3 val. p. p. Mokos mokykloje, didvyrių salėje, tęsiamas paminėjimas: a) Brazilijos Liet. Aero Klubo pirmininko žodis ir visų organizacijų atstovų kalbos. b) Paskaita, kurią laikys lak. St. Jurevičius. c) Meninė dalis, kurią išpildys mūsų kolonijos dainininkai p. p. Mažeika, Laurinavičius, smulkintinkas Ogževaila ir p. Stankūno vedamas choras. Prašome kuoskaitlingiausiai dalyvauti.

B. L. A. K. VALDYBA.

Vėl nuteisti mirties bausme

KAUNAS. Liepos 13 d. Telegrafo agentūra «Havas» praneša, kad Lietuvos Karo lauko teismas nuteisė mirties bausme dešimtis ūkininkų už vargą propagandą prieš asamą tvarką ir prieš vyriausybę. 3 nuteisti amžinai

sunkių darbų kalėjimu ir 8 kalėjimu įvairiam laikui.

Nuteistiems mirties bausmę prezidentas tą pačią dieną pakeitė sunkių darbų kalėjimu iki gyvos galvos.

myli savo gimtą šalį ir jos sūnus, jai pasiūventusius. Darius — Girėnas aukojosi savo tėvynei. Jei nuskris — bus laimingi, o jei žus — tautai garbė. Jėdu mums paliko testamentą. Paskaitykite jį.

Mūsų narsieji lakūnai: Darius ir Girėnas, kurie, nugalėję Atlanto vandenyną Lietuvos tautos garbei, zuvo Sol-dine (Vokietijoje) liepos 17 d. Jų tragiška mirtis sujaukino visą pasaulį.

DARIUS — GIRĖNO TESTAMENTAS

MES SKRISIME Į LIETUVĄ!
Lietuvių tauta laukia iš savo sūnų drąsesnių žygių. Būtinai reikia ir jos sūnums prisidėti prie bendro darbo — tirti dar mažai žinomas Žemių Atlanto vandenyno oro sroves, o taip

pat naujai išrastas navigacijos būdus ir priemones pritaikyti kasdieniniam reikalams. Mes gyvendami tokiais moderniais laikais, kad oras stengiamasi panaudoti žmonių reikalams, laiko me savo pareigą tautos vardu tą darbą garbingai atlikti.

Jaunoji Lietuva! Tavo dvasios mes įkvėpti, stengiamės tą pasirinktą uždavinį įvykdyti.

«Lithuanicos» laimėjimas tesustiprina jaunųjų Lietuvos sūnų dvasią ir įkvėpia juos naujiems žygiams.

«Lithuanicos» pralaimėjimas ir nūgrįmimas į Atlanto Vandenyno gelmes tesuklėja jaunų Lietuvos atkaklumą ir ryžtumą, kad Sparnuotas Lietuvos būtinai įveiktų klatingąjį Atlantą Tėvyinės Lietuvos garbei.

Tad šį savo skridimą skiriame ir aukojame Tau Jaunoji Lietuva. J. Sk.

Pirmoji Komunija

Sekmadicij, Liepos 19 d. 8 val. ryto lietuvių šv. Juozapo bažnyčioje įvyksta Vaikų Pirmoji Sv. Komunija. Šiose iškilnėse kviečiami dalyvauti visi tėvai bei šiaip lietuviai katalikai.

P. MATO ŠALČIAUS IŠLEISTUVĖS

Liepos 19 d. 8 val. vakaro Mokos mokyklos salėje rengiama ponui Matui Šalčiui, mūsų kolonijos svečiui, išleistuvės.

Kas nori jose dalyvauti prašome išanksto užsirašyti pas laikraščio redaktorius ar pas mokytojus, gaudami iš jų pakvietimus.

Išleistuvėse dalyvių skaičius apribuotas, todėl jau dabar prašome užsirašyti.

RENGIMO KOMISIJA.

Abisinai eina į Addis Abebą

Telegrafo agentūra «United Press» 15 liepos 15 d. praneša, kad abisinų kariuomenė dideliu smarkumu eina į Addis Abebą ir Harrar tikslu juos atimti ir kad mūsų jau eina prie pat sostinės sienų. Taip pat praneša, kad visi svetimaučiai jau apsigyveno savo pasiuntinybių rūmuose, nes bijosi skerdynių iš abisinų pusės.

Nepatikrintos žinios sako, kad tuose mūsųose tapo sužeistas pats vice — karalis Graziani.

Taip pat pranešama, kad Gorė provincijoje abisinai koncentruojasi į galingą kariuomenę, kad atėjus momentui pradėti bendrą puolimą prieš italus.

Pasikesinimas prieš Eduardą VIII

Telegrafas praneša, kad Liepos 16 d. Londone kariuomenės parado metu suimtas vienas piliets, kuris su revoliu veriu rankoje bandė prieiti prie karaliaus Eduardo VIII tikslu jį nužudyti, bet laiku buvo pastebėtas ir tikslas neatsiektas.

Policija užvedė stropų tardymą.

Neužmirškite,

kad rytoj, Liepos 19 d., įvyksta Darius ir Girėno mirties paminėjimas.

P. M. Šalčius

Kolonijos taikintojas

Dar trys savaitės neprabėgo, kai atvyko pas mus į svečius p. Matas Šalčius, o jau paskaitų turėjo virš dešėto. Kas tik kvietė, kur tik buvo daromi susirinkimai, ten p. Šalčius vyko ir vi sur dalinosi savo įspūdžiais su klausytojais bei davinėjo visą glėbį patarimų bei nurodymų, kaip priėiti prie geresnės ateities.

Jo paskaitos ilgai atmintinos bus o jei kolonija pašinaudos jo patarimus ir galų gale išbrisi iš tos nesantaikos, kuri čia iki šiam laikui viešpatavo, tai jo vardas auko rėdėmis bus įrašytas į mūsų kolonijos istoriją.

P. Matas Šalčius, kaip senas žurnalistas ir spaudos veteranas, savo buvimo čia São Pauly metu ypatingai daug dėmesio kreipė į mūsų spaudą. Ne tik rašė straipsnius į visus lietuviškus laikraščius, bet dar lankydamsis redakcijose ir šiaip palaikydams kontaktą su redaktoriais stengėsi padaryti savo įtaką, kad bent polemika sušvelnėtų ir būtų vengiama rašyti tokiu tonu, kuris nedaro niekam joktos garbės. Ar ta įtaka prigis, sunku kol kas pasakyti, bet vis tik reikia manyti, kad mūsų spauda bendrai sušvelnės ir iš padarumo ribų neišeis.

Be paskaitų p. Matas Šalčius stengėsi palaikyti santykius ir šiaip su visais vienomenės veikėjais, organizacijų vadais ir kitais inteligentais. Pažymėtina yra tas, kad visuomet apie jį splesdavo visi, ar tai susirinkimuose, ar privatinėse namuose ar važiėse, visi be jokio pažiūrų ir nustatymų skirtumo; suėdavo kartu dargi net tie, kurie anksčiau buvo didžiausi «priešai». Talpinama klišė tą faktą liudija. Joje matom visus redaktorius, kurie anksčiau taip negražiai elėns prieš kitą rašė, visus veikėjus, kurie didžiausioj nesantaikoj gyveno... ir t. t. Bet prie p. Šalčiaus visi rado galimybę bendrai suėti, tarytum nie nieko tarp jų nėra buvę.

Tad istorinis yra šis įvykis. O gal Dievas duos, kad šis antagonizmas mūsų tarpe daugiau nepasikartos.

ST.P.

Sveikatos tikrinimas

Einant Sveikatos Departamento statistika ir pranešimais, piliiečių labai didelis nuosimintis serga užkrečiamomis ligomis, ypatingai venerinėmis. Tas nuosimintis nuolat auga.

Kad tam užkirsti kelią, Sveikatos Departamentas kartu su policijos organais inano išleisti privalomą įsakymą, kad visi žmonės, vyrai ir moterys, turi priverstinai tikrinti atskiruose rajonuose savo sveikatos stovį ir liudijimus visuomet su savim turėti. Kas paskirtu laiku sveikatos stovį nepatikrins, bus varu varomas pas gydytoją.

Pirmoje eilėje priverstinai bus tikrinami visi žmonės, apsigyvenę viešbučiuose ir nakvynėse namuose, vėliau kitose vietose.

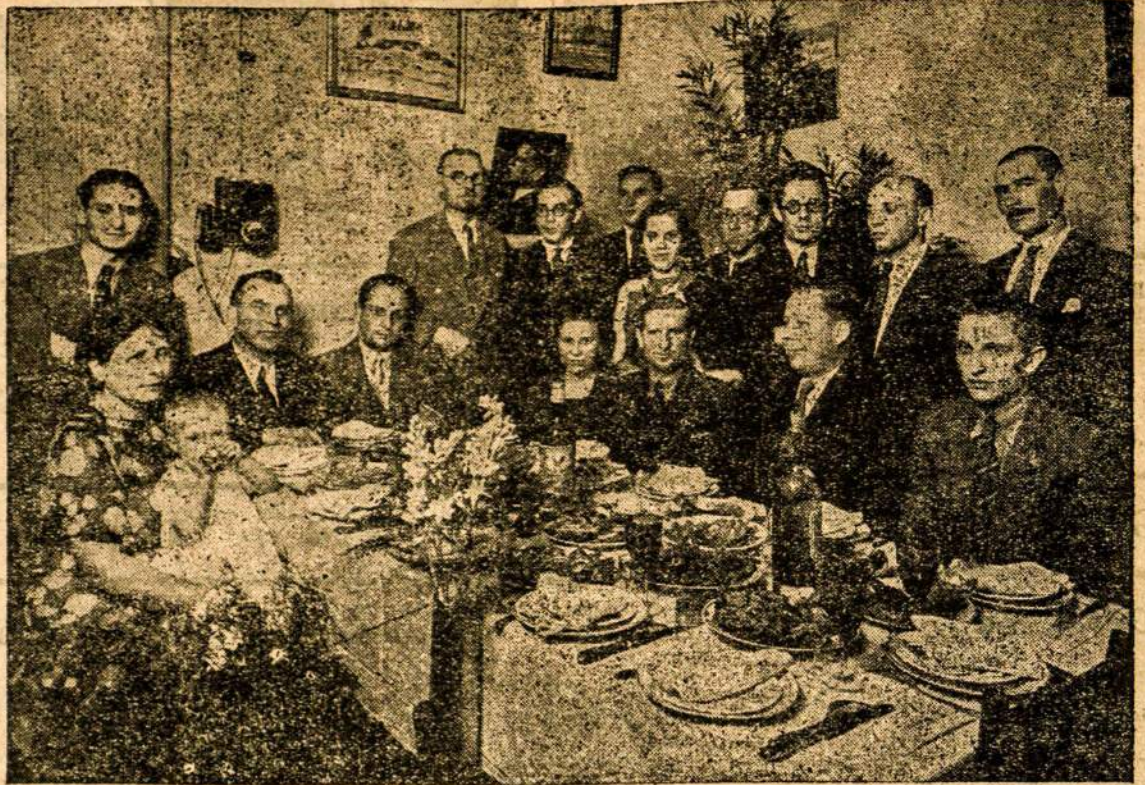
Sergantieji bus priverstinai gydomi.

Sveikintinas sumanymas. Gal tik tuo būdu tų ligų nuosimintis sumažės.

SUKVESTRAVO IR NUZUDĖ LIDERI

Liepos 12 Ispanijos monarchistų partijos vadas ir Seimo atstovas Calvo Sotelo nežinomų žmonių tapo sukvestruotas (pavogtas) ir nužudytas. Lavonas liepos 13 d. tapo surastas kapinėse.

Valdžia užvedė stropų tardymą.

Ponų Cermarkų vaišės surengtos p. M. Šalčiaus pagerbimui. Sėdi: ponis A. Cermarkis, p. p. M. Šalčius, konsulas P. Gaučys, ponis Dorinienė, p. p. St. Dorinas, K. Uckus, «Ryto» redaktorius Storpirtis. Stovi: p. p. mokytojas E. Pažėra, F. Cemarka, «Lietuvio» redaktorius St. Vancovičius, mokytojas S. Bakšys, panelė Marytė, p. p. «Sviesos» ir «Vilties» redaktorius St. Puišys, «Aido» redaktorius Ant. Datkus; Aero Klubo atstovas mokytojas Stašys Jurevičius ir Ūkininkų atstovas Zarakauskas.

Imigracijos klausimas JAUNIME!

Iki 1932 metų į Braziliją galėjo įvažiuoti visi kas tik norėjo. Reikėjo tik išgauti iš Brazilijos konsulo vizą, kuri visuomet buvo duodama. Bet vėliau imigracija tapo uždaryta. Leista įvažiuoti tik tiems, kurie turi šaukimą (chamada) ir yra padėję užstatą pinigais sumoje 3.000\$000. Dar vėliau tapo nustatyta «kvota», t. yra — kiek kuri valstybė gali atgabenti savų piliečių. Lietuvai šiais metais buvo paskirta 1.800 žmonių, bet visos sąlygos pasiliko tos pačios, kaip chamados ir užstatų reikalas. Zinoma imigracija sumažėjo.

Pastaruoju laiku imigracijos klausimas vėl pradėtas svarstyti. Pastrodo, kad Siaurės Brazilijos estadose yra didelis darbininkų trūkumas. Apskatėiuo jama, kad ten dabartiniu metu priūkio darbų reikalinga virš 40.000 darbininkų. Kitose estadose irgi trūksta. Miestuose bedarbių beveik nėra. Todėl norima imigracijos įstatymą pakeikti ta prasme, kad įvažiuoti galėtų visi be «kvotos» ir be užstatų. Tik palikti vien «chamadas».

Tuo reikalu net gaminamas naujas įstatymo projektas, kuris šiomis dienomis bus įteiktas Federaliniam Seimui svarstyti.

Manoma, kad imigracijos įstatymas bus pakeistas ir atvykstantiems sąlygos bus daug geresnės.

Pakeitus įstatymą, be abejonės, imigrantai vėl pradės vykti Brazilijon taip, kaip vyko seniau.

3.500 ASMENŲ MIRE DEL KARSCIO

«Havas» iš Liepos 15 d. praneša, kad S. Amerikoj del didelių karščių mirė jau virš 3.500 asmenų.

Meteorologijos stotis praneša, kad karščiai dar labiau padidės, todėl pataria žmonėms vykti iš miestų ir laikinai apsigyventi miškuose prie upių, kur klimatas yra šiek tiek šaltesnis.

Skaitykite ir platinkite savo organą — žurnalą

“VILTIS”

Tai seniausias ir vienintelis įdomus žurnalas visoj Pietų Amerikoj. Kaina visiems preinama. Daug įvairiausių pasiskaitymų, įvairenybių, margumynų, juokų ir t. t. Gausiai iliustruotas. Jame bendradarbiauja geriausios mūsų kolonijoj jėgos. Taigi skaitykite visi.

Redakcija: Rua Coronel Moraes, 338 São Paulo.

LIETUVOS TURIZMO SAJUNGA

Šią vasarą rengia lėtią eilę ekskursijų po Lietuvą ir užsienį. Po Lietuvos ekskursuojama beveik kas savaitę įvairiais maršrutais. Šių ekskursijų tikslas supažindinti visuomenę su mūsų gražiąja tėvynė. Šitokios ekskursijos kainuoja labai nebrangiai ir visiems prieinamos. Daugiausia jų išvyksta iš Kauno.

Iš numatomų ekskursijų į užsienį įsidėmėtinos: 1) birželio mėn. 27 d. ekskursija į Jungt. Amer. Valstybes ir Kanadą, 2) birželio mėn. 27 d. į Suomiją, 3) birželio mėn. 30 d. į Vidurinę Europą, 4) Liepos mėn. 7 d. į Stocholmą ir kt.

VARGONINKŲ — CHORVEDŽIŲ KURSŲ

Sv. Cecilijos draugija šiais metais nuo liepos m. 7 d. iki rugpjūčio m. 6 Kauno Konservatorijos rūmuose ruošia mėnesinius vargoninkams — chorvedžiams kursus. Kursų lektorai: kan. A. Sabaliauskas, Konservatorijos mokytojas A. Kačanauskas, V. O. solistas A. Sodeika, kompoz. A. Račiūnas ir kursų vedėjas — Konr. Kaveckas.

Negriaukim, bet palaikykim

Brazilijos sostinėj lietuvių yra ne daug, vos keli šimtai žmonių. Didelė jų dalis gyvena išsiblaškius po visą miestą, tik keletą šeimų tvirtai apsigyveno Villa Merity, netoli stoties Caxias.

Nors visiems lietuviams sunku suėiti į vieną bendrumą, bet vis tik kai kuriems vadams padėjus pastangas pasisekė sukurti, Lietuvių Sąjungą «Vilnis», kuri ir veikia gan sėkmingai. Organizacija yra nepolitinė ir nepartinė. Joje gali dalyvauti visi, kas tik yra lietuvis. Ši sąjunga pastaruoju laiku pradėjo rūpintis savos mokyklos įsteigimo reikalu. Buvo tartasi su Merity lietuviams ir tapo padaryti tam tikri nutarimai. Dalykas sveikintinas ir reikminas! Bet ne, atsirado žmonių, kurie ar del asmeniškos neapykantos ar del kūrų priešasčių pradėjo tą «Vilnies» pradėtą darbą griauti, pasakodami nebutus daiktus apie steigėjus ir kitus Rio de Janeiro veikėjus, tuomi kiršindami vienus prieš kitus ir skaldydami iki šiam laikui esančią vieningą koloniją. Maža to, dar pradėjo naudoti, tiems savo tikslams ir spaudą rašydami į ją šmeižiančio turinio straipsnius.

Mums atrodo, kad tuo keliu einant tikslas, tai yra mokyklos įsteigimas, nebus atsiektas. Čia reikia visiems sutactinai dirbti. Įkeltą «Vilnies» sumanymą negriauti reikia, bet jį palaikyti. Asmeniškų sąskaitų suvedimas čia neprivalėtų rasti vietos.

Mes manom, kad tie Rio de Janeiro lietuviai, kurie esą kuo tai nepatenkinti, susipras ir prie bendro darbo prisidės.

Dirbkite visi išvien, ir mokykla turėsite. São Paulo lietuvių kolonija jusms pritaris ir tame darbe padės.

ST. P.

Šimtmetinis Jubiliejus

Liepos 11 d. buvo iškilmingai apvaikšiojamas brazilų kompozitoriaus Carlos Gomes gimimo šimtmetinis jubiliejus. Kadangi Carlos Gomes yra vienintelis Brazilijos muzikos genijus, tai ta diena buvo apvaikšiojama kaip tautinė įvykis (feriado nacional).

Carlos Gomes gimė 1836 metais Liepos 11 d. Campinas mieste, São Paulo estadoje. Pradžios mokslus ėjo ten pat. Muzika pradėjo įdomautis buvęs dar pradinė mokykla. Tai pastebėjęs tėvas paėmė jį į savo orkestrą ir pradėjo mokinti jį muzikos.

Vėliau išvyko į Rio de Janeiro (be tėvo žinios) ir ten draugų padėdamas įstojo į muzikos konservatoriją, kur studijavo kompoziciją. 1860 m. ko-vo 15 d. pastatė scenoje savo suharmonizuotą pirmą muzikalinį veikalą „Cantata“, kuris jį visus padarė ypatingą įspūdį. Profesoriai pamatė, kad Carlos turi ypatingus gabumus, todėl dėjo visas pastangas, kad jis muziką studijuotų dar labiau. Sekančiais metais parašė pirmą savo operą „A noite do castello“, kurią dar iš rankraščių pats pastatė valstybiniam teatre rugsėjo 4 d. Pasisekimas buvo didžiausias Imperatoriaus Dom Pedro apdovanojo jį net ordenu.

Baigęs Konservatoriją 1863 metais išvyko toliau studijuoti Italijoje ir ten pasiekė savo išsitobulinimo aukščiausią laipsnį. Visas geriausias operas parašė Italijoje. Iš operų pažymesim „Gua rany“, „Fosca“, „Salvador Rosa“, „Maria Tudor“, „Condor“, „Colombo“.

Mirė 1896 metais rugsėjo 16 d. Para estadoje. Kūnas jo tapo pergabentas į Campinas ir ten palaidotas.

Be operų dar yra parašęs daug šiaip įvairių muzikos kurinių, kurių didelė dalis dar yra neatspaudinta.

Carlos Gomes gyvas budamas Brazilijoje nebuvo tinkamai įvertintas, todėl beveik visą savo amžių praleido užsieny, bet jam mirus visi muzikai pradėjo jį jo veikalus kreipti dėmesio, juos studijuoti ir pripažinti, kad jis esąs tikras muzikos genijus. Ir šiaandien kito tokio Brazilijoje nerasi. Todėl labai užtarnautai jam statomi paminklai ir giedomi jo garbei himnai.

Kompozitorių Carlos Gomes tinka mai įvertinti ne tik visa Brazilija, bet ir užsienis. Lietuva jo jubiliejų irgi paminėjo. Liepos 11 d., kaip pranešė telegrafo agentūra, buvo suruošta Kaune paskaita ir per radio transliuojama jo muzikos kuriniai.

Tebūnie garbė Brazilijai, kad davė pasauliui tokį genijų, kaip Carlos Gomes.

Sakelė.

Bažnytinės žinios

NORI VESTI — TEKĖTI

Bronislovas Vilkas iš Panemunės su Katre Ziliukiene Simno parap.

Vaclavas Misevičius Kietaviškių par.

su Maria Vitkauskaitė Igliaukos parap.

Pranas Kazlauskas iš Rumšiškių su Tekle Prokopaite iš Vilkijos.

APKRKISTYTA

Juozas, Juozo ir Onos Šadauskaitės Neverauskų sūnus.

Maria—Elena, Broniaus ir Anastazijos Jacynaitės Deventauskų duktė.

Lucija, Leono ir Kazės Valiukevičūtės Ramašauskų duktė.

ŠKAITYK IR PLATIK

“SVIESA”

Naujas karo prievolės įstatymas

KARO METU TURĖS TARNAUTI IR MOTERYS. — VYRAI, NEPAIMTI Į KARO TARNYBA, TURĖS MOKĖTI KARO MOKESCIUS.

Netrukus bus paskelbtas naujas kareiviavimo įstatymas. Įstatymas sako kad Lietuvos nepriklausomybės ir žemių neliečiamybei ginti kiekvienas Lietuvos pilietis — vyras privalo pats atlikti kareiviavimo prievolę. Ji atliekama tarnyba kariuomenėje, o taip pat ir esant atsargoje bei apsaugoje.

Karo metu neriktuotės pareigoms eiti į kariuomenę gali būti imamos ir moterys savanorės. Kariuomenėi reikalingoms specialistėms moterims gali būti uždėta prievolė tarnauti neriktuotės kariuomenėje, jos įstaigose ir įmonėse.

Vengiantieji kareiviavimo prievolės ir už tai teismo nubausti asmenys LAIKOMI GARBĖS NETEKUSIAIS PIL-

LIECIAIS. Jei negali eiti valstybės, savivaldybės ir visuomenės tarnybos pareigų.

KAREIVIAVIMO PRIEVOLE KARIUOMENĖJ ATLIEKANCIU VYRU BETURTĖS IR NEGALINCIOUS LĖSU UZSIDIRBTI SEMOS SELPIAMOS.

Istatyme svarbus naujumas, taikoma mokesčiai. VYRAI, NEPAIMTI Į TIKRAJĄ KARO TARNYBA ARBA IS JOS PALEISTI NEISTARNAVUS NUSTATYTO LAIKO, PER 15 METU TURĖS MOKĖTI KARO MOKESCIUS. Nuo mokesčių atleidžiamas dėl SVEIKATOS AR KŪNO YDU DARBUI NETINKAMI beturčiai, asmenys, apdovanoję Vyčio Kryžiumi ar ordinu ir karo invalidai.

NEMOKANTEJI KARO MOKESCIU TURĖS ATLIKTI VALSTYBĖS REIKALAMS UZDĖTA DARBO PRIEVOLE.

Lietuvos Seimo rinkimų daviniai.

Apskričių pavadinimas	Rinkimų skaičius	Balsavusių skaičius	Balsavusių %
Alytaus apskr.	53.941	39.832	73,84
Biržų „	50.516	31.914	63,17
Kauno „	54.804	39.403	71,89
Kėdainių „	43.854	27.249	62,13
Kretingos „	49.335	41.751	84,62
Marijampolės „	52.052	29.141	55,99
Mažeikių „	38.905	33.344	85,96
Panevėžio „	77.559	59.744	77,03
Raseinių „	56.681	33.514	59,12
Rokiškio „	39.431	29.567	74,98
Seinų „	20.732	16.651	80,31
Sakių „	34.816	17.562	50,44
Sianlių „	105.976	72.558	68,46
Tauragės „	57.953	43.212	74,56
Telšių „	42.178	25.209	59,76
Trakų „	36.927	30.768	83,32
Ukmergės „	58.242	43.696	75,02
Utenos „	51.485	42.394	82,34
Vilkaviškio „	40.486	24.053	59,41
Zarasų „	21.439	17.266	80,53
Kauno miest.	74.810	57.603	77,00
	1.062.122	756.431	71,22
Klaipėdos krašt.	73.945	19.520	26,39
	1.136.067	775.951	68,30

Iš balsavusių skaičiaus matyti, kad mūsų krašto gyventojai tirai rūpinasi bendraisiais valstybės reikalais. Ypatingai šiuo atžvilgiu pasižymėjo Trakų apskrities Onuško valsčiaus gyventojai, kur balsavo 99,2% turėjusių teisę balsuoti. Merkinės valsčiuje Mardasavo apylinkėje balsavo 98,5%.

NELAIMINGOS LENKTYNĖS

Liepos 12 d. São Paulo mieste įvyko tarptautinės automobilių lenktynės dėl pirmenybių su premijomis. Dalyvaavo 20 automobilių, ju tarpė du italai, argentinietis ir prancūzė.

Laimėjo pirmą vietą italas Pintacuda, antrą vietą irgi italas Marinoni, trečią vietą brazilas Triefė ir ketvirtą vietą prancūzė Helė Nice.

Viskas būtų pasibaigę gerai, jei vienas nelaimingas įvykis. Balgiantis

lenktynėms vienas kareivis neatsargiai išėjo į vaziavimo kelią. Jį tuojau pagriebė prancūzės automobilis nukirdamas jam koją, bet ir pats automobilis apsisvertė net tris kartus ir metėsi į publiką, ko pasekmės išėjo baisios. 5 žmonės (visi kareiviai) užmušti ir 35 sužeisti. Patl prancūzė liko gyva, nors sunkiai tapo sužeista.

Taigi tos lenktynės pasibaigė su baisiomis pasekmėmis.

Zmonių žiūrėjo virš 30.000. Tvarakai palaikyti buvo įstatyti 3.000 policininkų.

Nauja Sovietų Rusijos Konstitucija

Sovietų vyriausybė paruošė naujos konstitucijos projektą, kurį centralinis vykdamosis komitetas, Stalino patalymu, priėmė. Projektas yra paskelbtas ir bus galutinali apsvaistytas ir priimtas per visuotinį sovietų suvažiavimą, kurs bus sušauktas š. m. lapkričio 25 d.

Naujos konstitucijos projektas turi 12 straipsnių ir 146 paragrafus. Pagal projektą, aukščiausioji valdžia priklausys naujai sudaromai aukščiausiai sovietų sąjungos tarybai, kuri leis įstatymus, o jos prezidentas kartu bus ir aukščiausiasis vykdamosis organas. Aukščiausiaji taryba bus renkama visuotiniu, tiesioginiu ir slaptu balsavimu. Balsavimo teisę turės visi, sulaukę 18 metų amžiaus, piliečiai, vyrai ir moterys, bet kandidatus galės statyti tik komunistų partija ir profesinės organizacijos.

Laimėjo loterijos

Liepos 12 d. Svento Antano do Pary parapijos salėje buvo leista iš loterijos pono Mato Salčiaus veikalas iš 6 tomų „Svečiuose pas 40 tautų“. Išplatintus visus bilietus tuojau po paskaitos įvyko laimikio traukimas.

Trauke maža mergaitė, kuri ištraukė iš urnos (kepurės) numerį 62. Pasirodė, kad šį laimingą numerį buvo nusipirkęs p. R u t k a u s k a s V y t a u t a s, Villa Bellos choristas. Taigi jam ir teko pono Salčiaus šis šešių tomų veikalas.

Laimingas Vytautas! Turėjusiems bilietus 61 ir 63 jis pasizadėjo tą veikalą parodyti, o gal ir skaityti duos.

Paskaitos

Liepos 12 dieną 12 valandą Svento Antano do Pary parapijos salėje mūsų gerbiamas svečias p. Matas Salčius laikė įdomią paskaitą kurios pasiklausyti buvo susirinkę keli šimtai žmonių, dargi net buvo atvykusių daug iš tolimesnių rajonų, kaip Villa Bella, Villa Zelina ir Villa Anastacia. Paskaitos klausėsi taip pat kai kurie mūsų veikėjai ir konsulato sekretorius p. St. Rementius.

Gerbiamąjį prelegentą perstatė klausytojams mūsų kolonijos kapelionas kun. B. Sugintas pasakydamas trumpą prakalbėlę, kurioje nurodė tą reikšmę ir naudą, kokią turi visos kolonijos iš p. Salčiaus atsilankymo ir ragino visus atkreipti ypatingą dėmesį į tuos patarimus, kuriaos gerbiamas prelegentas teikia visiems.

P. Salčius, atstojus jam kalbėti, visi klausytojai pasveikino karūtu delnų plojimu. Ovacijoms pasibaigus jis pradėjo savo kalbą. Pirmiausia Lietuvos Draugijos Užsienio Lietuvosius Reutli vardu pasveikino visus susirinkusius ir palinkėjo pasisekimo visuose darbuose. Toliau papasakojo šį—tą iš Lietuvos gyvenimo, iš jos santykių su kaimynais už politikoj ir nurodė visas perspektyvas busimojo karo, apie kurį pasaulis šiaandien taip daug kalba.

Padarius mažą pertrauką nusifoto grafuota. Antroje paskaitos dalyje po nau prelegentas smulkiai nagrinėjo kolonijos gyvenimą ir, nurodęs pastebėtus trūkumus, ragino visus savo veikimą pakreipti kita linkme, būtent daugiau solidarumo ir organizatumo ekonomiskais ir lietuviškais pagrindais, „Užmiršti praeitį, būti vieningais ir kreipti dėmesį į ateitį — tai mūsų tur būtis obalsis“. Tais keliais turi eiti visi, ypatingai draugijos bei sąjungos ir mūsų lietuviška spauda.

Daug ir ilgai p. Matas Salčius kalbėjo (virš 2 valandų), daug sveikų nurodymų yra davęs, daug pataręs ir dar kartą palinkėjęs kolonijai viso gero savo kalbą baigė, o aplodismentams tarptum nauovo galo.

Paskaitą jį visus padarė ypatingą įspūdį; kai kas sake: „jei mūsų kolonija savo gyvenimą tvarkytų tals pamatais sulig p. Salčiaus nurodymais, tai būtų čia mums kita Siaurės Amerika“.

***

Vakaro 9 valandą laikė paskaitą viltiečiams ir bendrai mūsų jaunimui Lietuvos namų salėje. Čia irgi gerbiamas prelegentas savo patarimų negailėjo. Nurodęs mūsų trūkumus ragino visus daugiau burtis į savo draugijas ir per jos rimtai ruoštis prie gyvenimo.

Pasibaigus paskaitai atvykęs iš Rio de Janeiro Lietuvos Jaunimo Sąjungos „Jilnis“ atstovas p. Ramanauskas kerštais žodžiais pasveikino poną prelegentą ir sustrinkusius ir palinkėjo einant nurodytais p. Salčiaus keliais pilno pasisekimo.

Dar tą pačią dieną 4 valandą po piet p. M. Salčius turėjo paskaitą Lietuvos Aero Klubo visuotiname narių su sirinkime.

Paskaitose dalyvavęs.

Visi kai vienas in Dariaus ir Girėno paminėjimą!

Jvairios Žinios

SUIMĖ RADIO STOTI

Rio de Janeiro policija Liepos 11 d. suimė slaptą galingą radio stotį, kuri priklausė komunistams.

Stoties technikas — mechanikas ir kitas personalas suimti.

Patį stotį buvo įrengta taip, kad ji galėjo susisiekti su visomis valstybėmis ir net su Maskva.

Nabagai tie komunistėliai! Jiems visai nesiseka. Susijorganazuoja per versmū, o policija tuojau juos «capt»; įsteigia spaustuve ar ką kitą ir tojau tas išeina viešumon.

PRIGĖRĖ 43 ASMENYS

Iš Kalkutos pranešama, kad ten liepos 11 d. vienoje upėje prigėrė 43 asmenys. Iš vienu laidotuvių grįžo atgal laivelis, kuriame buvo 50 keleivių. Pasikėlus audrai laivelis apsvirto ir beveik visi dingę vandeny.

INVESTA CENZŪRA RADIO

Iš Addis Abeba pranešama, kad ten vice-karalius įvedė telegrafe — radio agentūrose stiprią cenzūrą. Be to uždraudė suintinėti «šifruotas» (tam tikrais ženklais) telegramas. Pašto įstaigose įvesta tik Italų kalba.

Matyt kas nors Abisinijoje yra ne taip, kaip turėtų būti, todėl italai ir bijosi.

OPOZICIJA PAS PIRMININKA

Gegužės 30 d. ministeris pirmininkas p. J. Tubelis priėmė dr. K. Grinų, I. Bistrą ir adv. Z. Tolušį, atsilankiusius pasikalbėti aktualiais krašto reikalais.

KIEK MASKVOJ MALDOS NAMU

«Kipa» praneša, kad dabar Maskvoje dar yra 98 rusų cerkvės, 2 katalikų bažnyčios, 1 liuterių maldos namai ir 2 sinagogos. Prieš karą buvo 1624 rusų cerkvės ir koplyčios, 5 kat. baž. 3 liuterių maldos namai ir 6 sinagogos.

LIETUVIAI KATALIKAI

Neužmirškite, kad laikraštis «Sviesa» yra Jūsų organas. Tad Jūsų pareiga yra jį visokeriopai remti teikiant jam įvairių žinių ir užsiprenuomortuant netik sau, bet ir saviškiems, ne tik čia Brazilijoje, bet ir kitur gyvenantiems. Tik bendromis pastangomis laikraštis «Sviesa» tobulės ir didės.

Lietuviai biznieriiai turi taip pat žinoti, kad geriausiai yra savo skelbimus talpinti tik laikrašty «Sviesa».

Iš 11.000 anksčiau buvusių dvasininkų beliko 200.

KOMUNISTAI SUSIPRANTA

Rusijoje, kaip praneša Olandų spaudos agentūra, leista skambinti varpais. Bažnyčiose leidžiama daryt rinkliavas. Bus leidžiama įkurti vieną dvasiškų seminariją, bet jį tegalės būti priimti tik ištikimi sovietams žmonės... Svarstomas klaušimas paleidimo iš kalėjimo kunigų.

GYVENIMAS PAMOKĖ BOLSEVIKUS

Dažnai vedusiųjų išsiskyrimai suardė Rusijos visuomeninį gyvenimą. Krašte slankioja pulkai neprižiūrimų, apleistų vaikų. Patys blaivesni komunistai tuo susirūpino. Neseniai kažkoks A. Solz Maskvos laikrašty «Trud» tuo klausimu taip drąsiai rašo, kad už tas mintis prieš kokius 5 ar 10 metų būtų buvęs sušaudytas kaip pikčiausias komunistų priešas. Jis reikalauja suvaržyti persiskyrimus ir uždrausti negimųsių žudymą.

SKAITYK IR PLATINK

«S V I E S A»

Gandras nusinesė katiną

Kartais ramia dažukiško kalmo padange nuskrėja vienas kitas gandas, kuris tampa dienos sensacija. Štai vienas nuotykis, kuris tikrai įvyko š. m. gegužės mėn. 17 d. Zaliadvario (dabar administracijos, be jokio reikalo ir supratimo apie grožį, pavadintame Džiukiškių) dvare, Butrimonių valsčiaus.

Katinas paukštvagis teisėsi apžiūrėti aukštai medy esantį gandro lizdą. Tuo tarpu atsikrdo gandras. Kadangi gandrui toks svečias, matyt, nelabai patiko, todėl ir pasipurtė jį vyti. Katinas, nežinia ar iš baimės ar narsumo, šoko gandrui ant sprando. Gandras pašoko skristi, bet katinas jo nepaleido. Viso dvaro akivatdoje abu iškilo į padangę. Gandras kilo taip aukštai, kad pas-

kum dingo stebėjusiems iš akty. Nežinia, kuo visa tai baigėsi, nes nei gandas nei katinas lig šiol negrįžo. Jūs labiau, kad niekur jų nei gyvų nei užsimušusių nepavyko užtikti. Nieko sau pasiskraidymas?

DIDŽIAUSIAS TILTAS LIETUVOJ

Prie susisiekimo ministerijos esanti inžinierių taryba, šiomis dienomis turėjo savo posėdį. Posėdyje buvo kalbama apie projektuojamą statyti Alytaus tiltą.

Inžinierių taryba susipažino su patiektais tilto statybos projektais ir nutarė, kad toks tiltas, kuris jungtų abi Alytaus miesto dalis, yra būtina reikalingas. Šio tilto statyba kaštuosianti apie 800.000 lt. Tatal būsiąs moderniausias tiltas visoje Lietuvoje. Netrukus bus paskelbtos varžytynės tilto statybos darbams atlikti.

J A U N I M E !

Kas nori sekmdieniais praleisti smagiai ir linksmai laiką, pašokti iki valiai, pažaisiti iki sociai, teina į Jaunimo rengiamus

šokių vakarėlius-pasilinksminimus —

BOM RETIRE — rua Bandeirantes, 92.

Juos rengia Bom Retiro rajono mūsų jaunimas susispietęs į S-gas «Viltis» ir «Lithuania».

Šokių vakarėliai pasilinksminimai bus sekmdieniais:

Liepos 26 d. ir Rugpjūčio 2, 9, 16, 23 ir 30 d.

Pradžia 7 val., pabaiga 12 val.

Dr. Camillo Haddad

MEDICINIŠKA KLINIKA — CHIRURGIJA AKUŠERIJA

MOTERU, VIDUJINĖS, ZARNU IR ODOS LIGOS

sifilis, reumatizmas ir kt. gydoma elektros pagalba
Ligonius apžiūri dykai nuo 2 iki 3 v.

Konsulatorija: Rua Boa Vista, 31. (Rūmai Sul America)

4 aukštas, salės: 2, 3, 4. Tel. 2-0300

Ligonius priima: nuo 1 iki 6 val. vakaro. Pašauktas vyksta į namus; Būto Telef.: 3-0300.

Kodel Tamsta neturi

nuosavo buto?

Svarbiausia todėl, kad nesi susipažinęs su TURTU — STATYBOS IR FINANSU KOOPERACIJOS statutais ir darbo tvarka.

Tik per KOOPERACIJA Tamsta gali įsigyti nuosavą butą.

Todel nelauk, kol kokios nors aplinkybės atims Tamstai darbo jėgas, o griežkis užtikrinti savo ateitį dabar, kol gali.

Kreipkis į TURTU — STATYBOS IR FINANSU KOOPERACIJA.

RUA BENJAMIN CONSTANT, 7-A, 3 AUKŠTAS.

Skubiai REIKALINGAS
BLAIVUS SO-
FERIS, LINKES PRIE BIZNIO.
RUA UBALDINO AMARAL, 66.
FELIKSAS CEMARKA.

„Sviesa“

Gaunama šios vietose:

1. Stoties Luz kioske
2. Prie pašto — prie laiptų ir ant kampo.
3. Bom Retire — p. Baužio krautuvė [Rua Aymorés ir ant kampo Rua Carmo Cintra] ir José Paulino vaistinė [Rua José Paulino, 109].
4. P. Kirilausko krautuvė — Vila Anastacia.
5. P. Menkaičio krautuvė — S. Anna.
6. Pas laikraščių platintojus ir
7. Pas «Sviesos» įgaliotinius visuose miesto rajonuose, taip pat «Sviesos» Redakcijoje — rua Coronel Moraes, 338.

NOVA VILLA ALPINA

Nuosavybė Dr. Vincente Giaccaglini S. Paulo miesto rajone, PRIE SÃO CAETANO GELEZ. STOTIES [S. P. R.]

Duodame statybai medžiagą ilgalaikiam išsimokėjimui. Naujoji Villa Alpina turi greitą ir patogų susisiekimą su žymiausias pramonės rajonais: Lapa, Agia Branca, Barra Funda, Braz, Mooca, Ypiranga ir São Caetano. Žemės sklypai išsimokėjimui nuo 30\$000 į mėn. Informacijos vietoj, raštinėje, kiekvieną dieną, neišskiriant ir sekmdienių.

Dr. B. K. Chiplakoff S V I E S A

Dr. A. Jazara-Snege

Dr. B. K. Chiplakoff

(DIPLOMUOTAS MASKVOS UNIVERSITETO)

RUA YPIRANGA 193, 2 andr. ap. 4. [kertė rua Santa Ephenia] Tel. 4-0816. Ligonius priima: šokiadieniais nuo 3 iki 9 val. vak., Sekmadieniais 9 iki 12 val. VIDURINIŲ moterų ir psichinių bei nervų ligų. SPECIALE KLINIKA VENERINIŲ LIGŲ. Greitas ir radikalus pagydimas triperis, bei sifilis.

Dr. A. Jazara-Snege

(Maskvos gydytojas nuo 1914 m.) Vidaus ligos, chirurgijos ir moterų ligos. Priėmimas nuo 9 — 12 v. ryt. ir 3 — 7 v. v.
LADEIRA PORTO GERAL 12 SOBR. kampaš. Boa Vista ir 25 de Março.
2 andar, sala 4 e 5 Gyv. butas ten pat 5 aukšte.
Tel. buto ir Konsultorijos 2-5068.

**Dr. A. Kandia ir M. Kogano
LABORATORIJA**

MEDECINIŠAS IŠTYRIMAS:

Kraujo, nugarkaulio smegenų, išlapumo ir išmatų.

RUA BARÃO DE ITAPETININGA, 242 3-as aukštas.
Priėmimo valandos nuo 9 — 12 ir 3 — 7. Sekmadieniais 10 — 12.

Dr. Adolpho Taubkin

ADVOKATAS

[Diplomuotas São Paulo fakulteto]

Civilinės ir prekybines bylas, kontraktai, (potekos, žemės pirkimas ir pardavimas ir t. t.) skolų išreikalavimai ir visi kiti juridiniai reikalai.
R a š t i n ė: Rua Direita Nr. 2, 2-as aukštas, salė 5. Telef. 2-1629.
Atidaryta: nuo 9 iki 11 ir nuo 3 iki 5 val. vak.
Kalba lietuviškai.

D-ras Povilas Licciardi

Santa Casa gydytojas — operatorius

MEDICINA IR CHIRURGIJA SUAUGUSIEMS IR VAIKAMS

Moderniškas gydymas reumatizmo, kojų ir vidurių ligų

Gydoma be operacijų.

SPECIALYBĖ: MOTERŲ LIGOS

Taip pat sifilis ir venerinės ligos.

Priėmimo valandos nuo 11 iki 12 ir nuo 14 iki 20 v.

Vyksta pašauktas į namus kiekvienu momentu —

DIENA ir NAKTI.

PRIĖMIMO VIETA: RUA SILVA PINTO, 444 (Bom Retire)
Telef. 5-4175. — São Paulo.

“CASA PARDELLA”

Quinta da Paineira — R. Onze 207 (VILLA PRUDENTE)

Vietos gyventojų patogumui atidariau krautuvių įvairios medžiagos, gata-
vų rubų, marškinių, baltinių, kelnų antklodžių ir visokių kitų dalykų, reika-
lingų šeimoms ir namams. Kainos pigesnės, negu pačiame mieste.

Pirkdami pas mane padarysite ekonomiją.

Tik nedžiniškite mano adresu — rua Onze, 207. Quinta da Paineira
Su pagarpa J. P. A R D E L L A

**LIETUVIAI!
Visi kai vienas skaitykite
“SVIESA”**

Jei norite žinoti, kas girdėti pasauly, kokie įvykiai svar-
besni įvyko Lietuvoj, kaip gyvena lietuviai išeiviai čia Brazi-
lijoj ir kituose kraštuose, jei norite kas savaitę turėti įdomių
pasiskaitymų, juokų ir t. t., prenumeruokite ir skaitykit
“Sviesa”.

“Sviesa” yra tikriausias kiekvieno Lietuvos išeivio drau-
gas ir tarėjas.

“Sviesa” gvildena visus tuos gyvenimo klausimus, kurie
vargstantiems ir moraliai ir dvasiniai bei medžiaginiai Brazi-
lijos lietuviams parodo kelią į šviesesnę ateitį.

“Sviesa” lygiai pagiria tai kas gera, taip lygiai baudžia
visus blogus apsieiškumus, nepaisant iš kurių šaltinių visa tai
išeina.

“SVIESOS” PRENUMERATA: Brazilijoj ir visoj Amerikoj:
metams — 12\$000, pusei metų — 7\$000; Lietuvoj: metams — 20\$000,
pusei metų 10\$000.

Redakcijos adresas: São Paulo, Rua Coronel Moraes, 338.

P a š t a b a: Iš provincijos priteisus siųsti Redakcijos vardui.

Dr. S. Meitin

DIPLOMUOTAS VOKIETIJOJ IR RIO UNIVERSITETO.

Priima: vidurinių veneros ir nervų ligomis nuo 2 iki 6 val. vak.
Kalbama lietuviškai.
RUA BARÃO DE ITAPETININGA 139 (senas 37-a) salė 8 ir 9.
Tel. 4-0715.

Už skelbimų turini Redakcija neatsako.

Paieškojimai

Kas nori surasti savo gimičių bei
pažįstamų kitose valstybėse, tas gali
kreiptis į DULR Kaune. Nepri-
klausomybės moksle nr. 3, o jie šį pa-
ieškojimą paskelbs tos valstybės lietu-
viškoj spandoje ir atsakymas bus pra-
neštas.

DULR turi susisėimą su vi-
sa pasauline lietuviška spauda.

Veltui!

Išrūpinu planą iš Prefektūros na-
mų statybai tam, kas pirsks sklypą Vi-
la Zelinoje. Del sąlygų kreipkitės pas
Karlos Korkišką, Av. Zelina
33, Villa Zelina.

Dr. A. Candia

VENERINĖS LIGOS:

TRIPERIS [Visose stadijose — aštrus ir kroniškas.] SIFILIS.

Priėmimas nuo 9 — 12 ir nuo 3 — 7. Sekmadieniais 10 — 12.

RUA BARÃO DE ITAPETININGA 242, 3 aukštas Telef. 4-0218.

Kalba rusiškai, lenkiškai, vokiškai.

Vokiečių fotografijų įstaiga

„BERNARDO“

įsteigta 1890 metais

Atlieka įvairius darbus foto-
grafijų srity. Specialybė pa-
didinime, o taip pat su dažais.
Darbas greitas ir sąžiningas ir
pigus. Vyksta į namus foto-
grafijų reikalais. Daro iš foto-
grafijų naujas.

ARTHUR SCHMIDT

Rua São Caetano, 111
(senas nr. 103) Tel. 4-5567
SÃO PAULO

Koncertas

Praeitam «Sviesos» numery buvo skelbta, kad liepos 14 d. atvyks į São Paulo iš Argentinos Lietuvos operos dainininkai su p. K'pru Petrausku priešaky, ir kad tą pačią dieną dienos metu Dariaus ir Girėno salėje įvyks jų koncertas. Todėl visi lietuviai ir buvo kviečiami tame koncerte dalyvauti. Panašų pranešimą įdėjo ir kiti laikraščiai, irgi ragindami lietuvius kuoskaitlingiausiai atvykti pasiklausyti mūsų gerbiamųjų dainininkų.

Zmonės, išgirdę apie tai, apsidžiaugė ir metę darbus vyko į salę. Nors pakvietimai buvo gana brangūs (sėdinčios vietos po 5, o stovinčios po 3 milreistus), bet nežiūrint to salė buvo pilnutėlė.

Net iš Rio de Janeiro dalyvavo lietuviai. Visi su nekantrumu laukė tos valandos, kada galės išgirsti poną K. Petrauską dainuojant ir pasidžiaugti savo tikra lietuviška daina.

Bet koks buvo visų nusivilimas, kuomet tapo pranešta, kad Kipras Petrauskas nedainuos, kad jis iš Santos atsisakė vykti pas mus ir kad kiti du dainininkai — p. p. Mažeika ir Oleka irgi koncerte nedalyvaus. Kas liko be daryti? Žinoma, pasitenkinti ir tais dviem dainininkais, būtent ponu Zauzūnėnu ir p. Nagrodskiu, kurie sutiko mums padainuoti ir mus pradžiuginti, už ką tebūnie jiems garbė. Apie padėką ir kalbėti neprisėina, nes mūsų kolonija amžinai pasiliks jiems dėkinga, kad jie mus nesidrovėjo ar kad mes nebuvom perprasti. Ypatingai amžinai pasiliks mūsų atminty ponu Januskaitė — Zauzūnė, kuri parodė savo tikrą lietuvišką širdį ir savo jausmus prieš mus dainuodama beveik viena už visus ir nejausdama jokio nuovargio stengėsi visus mus savo dainavimu patenkinti. Ačiū reikia pasakyti ir ponai Petrauskienei, kuri taip pat gražiai padeklamavo keletą eilėraščių.

Ponas Oleka, nors ir buvo atvykęs, nedainavo, o nedainavo todėl, kad «lietuviškų dainelių nemokas, o arijoms mūsų auditorija neparuošta» (argi?). P. Kipras Petrauskas, kaip jau sakėme, atsisakė pas mus vykti. Kartu su juo pasiliko Santose ir p. Mažeika.

Tai gi išėjo: «iš didelio griausmo mažas lietus». Gerai dar, kad nors ponu Zauzūnė su ponu Nagrodskiu mus nepaniekino ir sutiko mums šį-tą padainuoti.

Mes savo skaitytojus atsipašom, kad nebuvo ištesėta kas praeitam numery buvo rašyta. Rašėm taip kaip mums buvo pranešta, o kad įvyko kitaip, tai ne mūsų kaltė.

Surinkti pinigai už pakvietimus eis mokyklų naudai.

SKAITYK IR PLATIK

“SVIESA”

Vaistinė

PASSERINI

Provizoriaus

CARLOS PASSERINI

Leidžiame adatas. Kainos pigios. Patarnaujame ir naktį.

Rua Dr. Silva Pinto, 263
[BOM RETIRO]
Telephone 5-3584
SÃO PAULO.

SÃO PAULO LIETUVIŲ KRONIKA

NUSIBODO GYVENTI

Justinui Rameliui, 59 m. amžiaus gyven. rua Julio Concelção 155, matyt nusibodo gyventi, nes liepos 14 d. 8 val. vak. nusizudymo tikslu išgėrė didelę crezoto dozę. Kiti gyvenantieji ten tai pastebėję išaukė Assistenciją, kuri jį nugabeno į Santą Casą. Delko jis norėjo nusizudyti, dar neišku.

AERO KLUBO SUSIRINKIMAS

Liepos 12 d. Dariaus ir Girėno salėje įvyko Lietuvos Aero Klubu susirinkimas, kuriam pirmininkavo p. St. Remenciūnas ir sekretoriavo p. p. Antanas Dutkus ir Buzilas.

Iš Valdybos pranešimo paaiškėjo, kad jau nuveikta yra daug kas. Klubas įstatai jau legalizuoti ir pati valdyba įregistruota. Užmegsti tapo santykiai su brazilų aero klubu, kurio mokykloje net gauta vieną stipendiją vienam lietuviui mokytis aviacijos arty. Ir jau ten tapo pasiūstas ponas Draugelis, kuris baigęs mokslus bus lietuvių instruktorium.

Taip pat užmegsti ryšiai ir su Lietuvos Aero Klubu, iš kur net gauta braižiniai sklandytuvui pagaminti. Toks sklandytuvus bus greitai daromas. Čia Valdybai ir pagalbą turės eiti ir visi nariai. Rašinėse knygos ir visos bylos jau užvestos, žodžių drašiai einama pirmyn, nors ir neaišiuojamasi garsiai.

Dabar netrukus bus įsteigti specialūs kursai.

Susirinkimo metu į klubą įstojo

keletą naujų narių, o seni užsimokėjo mokesnį.

Mūsų jaunimas klubo veikimu turi susijdomėti.

K o r e s p .

MOKYKLŲ VEDĖJU ŽINIAI

Mokyklų departamentas (Directoria do Ensino Particular) praneša, kad visų privatiųjų mokyklų vedėjai ar jų atsakomingi asmenys privalo kas mėnesį iki 5 dienos pranešti Departamentui inspektorių reikalaujamas žinias. Neįpildžiusiems šio parėdymo bus uždėdamos baudmės.

Žinias teikti į rua Florencio de Abreu, 130—sobrado.

BAZNYTINIS CHORAS TVARKOSI

Reikia jau pasidžiaugti, kad mūsų bažnytinis choras jau pradėjo tvarkytis. Praeitą sekmadienį per Sumą gražiai giedojo Sr. Ludviko keturiais mišriais balsais mišias, o p. Laurinavičius įspūdingai sugiedojo solo «Ave Maria». Turi išmokę mišias ir dviem balsais. Reikėtų tik atgaivinti giedojimą «Pulkim ant kelių», tuojau po «As perges» dar prieš pačias mišias. «Sventas Dieve» giedojimą gal reikėtų taip sutvarkyti, kad giedotų ne vien tik choras, bet ir visa bažnyčia. Išpūdis būtų dar didesnis. Žinoma, čia pono chorvedžio reikalas. Mes tik reikštam savo nuomonę.

Teko patirti, kad choras ir šį sekmadienį yra pasiruošęs gražiai pagiedoti šv. Juozapo bažnyčioj.

PONIA JONUSKAITE — ZAUNIENĖ IR P. IPOLITAS NAGRODSKIS,
Lietuvos Operos dainininkai.

Vokietija susitarė su Austrija

Liepos 11 d. tarp Austrijos ir Vokietijos padaryta sutartis tapo paskelbta, kaip privaloma abiem kraštams.

Abi pasirašiusios valstybės pasizada užsienio politikoj veikt išvien. Vokietija nesipriešins Austrijos Sosto atnaujinimui, taip pat Austrija leis laisvai naciams veikti visame krašte, bet bus draudžiama varyti Anschluss (sujungimo) propagandą.

Vokiečių spanda rašo, kad Hitleris ta sutartimi sustiprino savo poziciją.

MUSSOLINI NORI DIRIGUOTI

«Havas» iš Londono praneša, kad Mussolini netolimoj ateity mano sukviesti Anglijos, Prancūzijos, Vokietijos, Italijos, Rusijos, Belgijos ir Lenkijos vyriausybių atstovus į bendrą konferenciją svarbiems klausimams aptarti, ypatingai taikos reikalui. Mussolini deda visas pastangas, kad Vokietija grįžtų į Tautų Sągą.

Sklandytojas Andr. Draugelis.

Darių ir Girėno prisiminus.

Siemet liepos mėn. 17 d. sukako trys metai, kai negailėstinga mirtis atskyrė nuo mūsų transatlantinius lakūnus Steponą Darių ir Stasį Girėną, kurie Lietuvos garbei, perskridę Atlanto vandenyną, prieš savo tėvynės slenksčio tragingai žuvo. Jų žuvimas juo labiau tragiškesnis, nes dar iki šio laiko nenustatyta tikrų jų žuvimo priežasčių. O priežasčių galėjo daug būti: stoka degamosios medžiagos, didelis lakūnų nuovargis, blogas oras, sugedimas motoro, neveikimas kai kurių navigacinių instrumentų ir kt. Tad šiame trumpe pame rašinėlyje kiekvieną tų priežasčių ir panagrinsim.

Darius ir Girėnas buvo pasiėmę 3541,3 ltr. gazolino ir 159 ltr. alyvos. su šia gazolino ir alyvos atsarga Lithuania galėjo nuskirsti, esant palaukioms oro sąlygoms, 9650 km. arta skristi iš viso 52 val. arba vidutiniškai 47 val. Darius ir Girėnas skrido iš viso 37 val. 11 min., todėl gazolino, jeigu skridimo sąlygos buvo normalios, turėjo pakakti dar 7 val. su viršumi. Po katastrofos sparnintam bako rasta dar apie 50 ltr. gazolino, kurio būtų užtekę dar arti valandos skristi. O jei gazolino ir visai nebūtų buvę rasta, tai iš to vistiek negalima daryti išvados, kad gazolino trūko, nes plyšus lakams, aišku, jis galėjo ištekti.

Ištyrus motorą rasta, kad mechaninių defektų neturėjo išskyrus palaukimus, įvykius katastrofos metu. Sutepimo netrūko, nes alyvos filtras buvo švarus. Tik gazolino filtras ir karbiuratorius buvo šiek tiek užterėti aluminijaus rūdėmis, susirinkusiomis iš aluminijų bakių. Bet prieita išvados, kad šis filtrų užterėjimas nebuvo pakankamas, kad motoras nustotų veikęs. Iš kritimo vietos aiškiai nustatyta, kad lėktuvui krintant motoras veikė visu smarkumu. Maždaug per 100 mtr. medžių viršūnės nukirsta, dideli medžiai išverstai ir pagaliau lėktuvas nukrito su baisiu trenksmu, motoras atitrūko ir visas lėktuvas sutrupėjo į skeveldras. Jei būtų sustojęs motoras, lakūnai būtų lėktuvą nutupdę kiek tai būtų galima ir lėktuvas nors ir būtų aplaužytas, bet netaip baisiai, kaip krintant su veikiančiu motoru. Iš to reikia daryti išvadą, kad motoras veikė pilniausiai tvarkoj.

Nelaimės priežastis tirti komisija nustatė, kad navigaciniai instrumentai buvo tobulai ir tinkamai parengti ir labai abejojama, kad veikė pilniausioj tvarkoj visą skridimo laiką, galėtų sugesti skrendant per Vokietiją.

Taipogi reikia atmesti ir lakūnų nuovargis, nes iki Kauno buvo belikę tik apie 650 km., kas lakūnams turėjo priduoti energijos ir nepasiduoti nuovargiui. Beto dar skrido dvejus ir pavargus vienam, aiškus dalykas, jo vietą prieš vairo užimdavo kitas.

Gal būt Lithuania pražudė blogas oras, kuris tuo laiku siautė Europoje. Oras nelaimės vietoj buvo blogas: lynojo, žemi debesys, vietomis rūkas ir labai tamsu. Soldino apylinkėj audros nebuvo, bet Dancigo rajone buvo audringas oras su lietu. Lakūnus, gal būt, daugiausiai galėjo prazudyti šį paskutinę priežastis, bet šiaip ar taip, tikroji katastrofos priežastis niekad nepaaiškės, nes ji palieka Soldino vairo paslaptį.

Redakcijos prierašas. Ne tik šio straipsnio autorius, bet ir kiti lietuviai žino tikrą priežastį, bet apie ją diplomatiniais sumetimais eivant užtylima. Tačiau reikia tikėtis, kad ateitis visą paslaptį atidengs ir istorijoj ta priežastis liks užfiksuota.